

בדרכי אבותינו

עלון שבועי שע"י תלמוד תורה 'עטרת חיים' לבני תורה ק"ק תימן יע"א
בנשיאות מרן הגאון רבי יצחק רצאבי שליט"א

רח' הרא"ש 2 אלעד, ישראל. טל: 03-9097022

הגיליון מופץ בכל בתי הכנסת ק"ק תימן בעיר אלעד ועוד..

בנתיבי החינוך

הרב אליהו נהרי שליט"א מנהל הת"ת

פניני הלכה

האם מותר או אפילו ראוי לשיר ולשמוח בראש השנה, בדרך שנוהגים בשבתות וימים טובים, ואם יש חילוק בין היום הראשון של-ראש השנה ליום השני תשובת מרן הגר"י רצאבי שליט"א בשו"ת עולת יצחק ח"ג סי' קס"ז

קיימא לן בשלחן ערוך סימן תקצ"ז סעיף א' אוכלים ושותים ושמים ואין מתענים בראש השנה יעו"ש, ושירה בכלל שמחה, אי נמי מצד עונג שאנו מצווים ביוס"טוב כבשבת, ועיין מ"ש בס"ד בנפלאות מתורתך פרשת נשא על פסוק לעבוד עבודת עבודה ד"ה פירש, וד"ה ומדברי. אמנם רבים בקהילותינו נמנעים שלא לשיר אז, בין בלילה בין ביום, בין ביוס"טוב ראשון בין ביוס"טוב שני, אף שביום שני הוא דינא רפיא כנודע. ונראה שאין זה מן הדין, אלא מנהג לחומרא. ואין בזה ביטול שמחת יוס"טוב או עונג יוס"טוב, דהא בדברי חז"ל ובפוסקים לא אשכחן חיוב שירה לא בשבת ולא ביוס"טוב, ואין זו אלא אחת מן הדרכים לקיום המצוות הללו. והראיה, שהרי אפילו בשבתות ובשאר ימים טובים, לא כולם דקדקו לשיר אז, וכמ"ש בס"ד בנפלאות מתורתך שם ד"ה ברם וד"ה וכך:

וכבר העליתי בס"ד בעיני יצחק על שלחן ערוך המקוצר הלכות ראש השנה סימן ק"י אות נ"ג ממהדורא שביעית ואילך, את דברי הרא"ע הלוי ביורה חטאים, שנוהגים בשני ימים של-ראש השנה איסור שתיית יין ומשתה ושמחה "ושירים", לפי שהם ימי דין. ויעויין שם עוד מה שהוספתי בזה סמך להנהגים לשיר אז: **המשך בעמוד הבא**

כי יהיה לאיש בן סורר ומורה איננו שמע בקול אביו ובקול אמו ויסרו אתו ולא ישמע אליהם: (דברים כא. יח)

כתב הרב 'אור החיים הקדוש' על פס' זה וז"ל: טעם שהוצרך להזכיר אביו ולא הספיק לומר בקולו וחזור לאביו שאמר בסמוך, העיר הכתוב כי בן סורר ומורה ליולדיו יסובבהו כן היותו מורד באביו ואמו שהם הקב"ה וכנסת ישראל (וזה ח"ב פ"ה), על דרך אומרו (משלי א) שמע בני מוסר אביך ואל תטוש תורת אמן, כי לפי שיוולדו חושכים שבטם מבניהם ומנחים אותם לעשות הטוב והישר בעיניהם, זה יסובב שגם בהם ימרוד, וזה שיעור הכתוב כי יהיה לאיש וגו' דע שאיננו שומע בקול הקב"ה וכנסת ישראל ולזה הגם יסירוהו לא ישמע אליהם פירוש מלבד שלא יקבל לחזור מעבירות שבינו ובין המקום עוד לו שלא ישמע אליהם, עכ"ל.

ועליו יש להוסיף, שגם אם מחנכים לדרך התורה ואינם חושכים שבטם עדיין עלול לצאת בן סורר ומורה. והוא אשר שמעתי (אינו זוכר מי הוא בעל השמועה) על פסוק זה. מה טעם כתבה תורה 'בקול אביו ובקול אמו', היה לה לכתוב 'בקול אביו ואמו?' אלא ללמדנו למה הגיע הילד להיות בן סורר ומורה, כי שמע שתי קולות בבית, קול אחד של אביו וקול אחד של אמו.

ועליהם נוסף לבאר. הרי התורה דיברה בזמן שיש בית דין הגדול הדנים דיני נפשות, וישראל עושין רצונו של מקום, דאם לא כן למה שיביאווה הוריו לבי"ד? א"כ נמצא שהחינוך בבית הוא על אדני התורה והיראה, א"כ כיצד הגיע הילד למה שהגיע? מפני ששמע שתי קולות. אמנם הן קולות של תורה של דרך ארץ, אך הן שתי קולות. ללמדנו שגם כאשר אדם מתכוון לטובה ומנחה ילדיו בדרך הנכונה, אך אם אחד ימשוך לחנך בדרך מסויימת והאחת תחנך בדרך אחרת, יאבד הילד את הדרך. היות והוא מבולבל ומחפש פתחי מילוט בכל מאי דאפשר. וכל מי שענייני לו, רואה מה עולה בגורל ילדים, שהאב מחנך בדרך קפדנית יותר, ואילו האם בדרך רכרוכית יותר, וכל צד יש לו תרעומת על הדרך של הצד השני, וממילא יותר מקצין מהלכיו, והילד רואה ומרגיש כל דבר, ומשוטט בין השבילים ובונה לו דרך משלו ל"א וב"מ.

ולהפשיט הדברים נעלה דוגמא: ילד שחוזר לביתו מלימודיו בשעה אחת, גם האב וגם האם מסכימים שעליו להכין שיעורי בית עוד באותו היום, אך הם חלוקים מתי. האב אומר, שיאכל צהריים ומיד ישב להכין שיעורים, כי השיעורים יותר חשובים מהמשחקים ואם ישחק קודם, יתעייף ולא יכין את השיעורים. ומכנגדו רעיינו אומרת, הילד למד עד אחת או חייב להתרענן מהלחץ ועומס הלימודים, ע"כ שיאכל וילך לשחק ואח"כ יכין שיעורי בית לאחר שפוגג את הלחץ. שניהם מתכוונים לטובה, אך בבית יש שתי קולות, וכל מה שיעשה הילד, ישמע תרעומת, מה יעשה הילד ולא יחטא??!! וכי נח לאדם לחיות כאשר הוא שומע באוזניו קיטורים ומריבות??!! על אחת כמה וכמה כאשר מדובר בנפש עדינה של ילד. א"כ מה הוא יעשה? פשוט יעשה מה שהוא רוצה יצור לו דרך אחרת.

דוגמא נוספת: ילד שכבר הגיע לגיל שבע, ואינו הולך עם אביו לבית הכנסת לכל התפילות בשבת. האב מתרעם על רעייתו שאין מצידה שיתוף פעולה בעניין, ומכנגדו רעיינו חושבת שלא כדאי להלחץ יותר מדאי את הילד, לדעתה עדיין אינו בשל דיו לבוא לכל התפילות. נמצא שהילד שומע שתי קולות, וטוהו לו דרך משלו, ומתי שמתחשק לו הוא מוליך עצמו לבית הכנסת.

ודברים אלו אינם רק בבית האדם, אלא אף אמורים כלפי שיטת החינוך במוסד החינוכי, כאשר מחנך אחד מסגל לו דרך מסוימת ומחנך אחר דרך אחרת, ושניהם נמצאים באותו מקום, עליהם לנהוג בדרך אחת שתהא מקובלת על כולם. וכן כשההורים מחנכים בדרך מסוימת והמוסד החינוכי בדרך אחרת, נמצא שכרם בהפסדם. ומזה בין יבין כל אדם, שראשית עליו לסדר מהלכיו ודרכיו עם רעייתו, וכן עם המחנכים המתהלכים עמו ופשוט שלא יצפה שהמוסד החינוכי יתנהג לפי רצונותיו. אזי כאשר יתפלל ליוצרו תפילת השל"ה הקדוש, יראה בעה"ת ברכה בעמלו, אכ"ר.

יתגרד מהבריחה העליונה, האיש היקר ורם המעלה, אך צנעו ונחבא, וזיו לכל דבר שבקדושה, ובפרט למען תשגי'ר השומרים משמרת יהודי תימן בתפארה, עו"ד **שחר בן אהרון** יצ"ו. יה"ר שיתמלאו כל משאלות לבו לטובה, ויזכה להמשיך להגדיל תורה ולהאדירה, מתוך נחת אנוש ועושר וכבוד בגריאות איתנה ונהורא מעליא.

מחידושי רבותינו

דרוש חודש אלול ועשרה ימים שבין ראש השנה ליום הכפורים, והם נקראין עשרת ימי תשובה

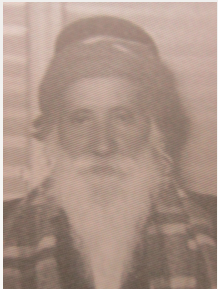
דע אחי, כי חודש אלול הוא נקרא חודש התשובה, ובו צריך האדם לחזור בתשובה שלימה מכל עבירות שבידו. וגודל התשובה ועיצומה הוא בעשרה ימים שבין ראש השנה ליום הכפורים. ועל כן קראום עשרת ימי תשובה.

פטרונות לפרשת 'שופטים'
אחודה חידה! מלך יושב על כסא המלכות ואסור לו להרבות בסוסים ונשים וכסף וזהב.
הזוכה: יאיר נהרי.
מי בתמונה: הרב אברהם ערוסי.
הזוכה: מי שהכל שלו.

אלוהי חידה!
שלוש פרשיות המתחילות באותן מילים, הראשונה גרמ לו, השנייה גרמו לו, והשלישית כך נברא בין הפותרים נכונה יוגרל פרס

מי בתמונה?

בין הפותרים נכונה יוגרל פרס

ועל פי הסוד למה נקראין עשרת ימי תשובה, הוא לפי שהנה נודע כי אימא היא סוד בינה, ובינה היא סוד עולם התשובה. ועל כן עשרת ימי תשובה הם כנגד עשר ספירות דבינה שהיא סוד התשובה. ומניינם הוא ממש למעלה. כלומר, יום ראשון של ראש השנה הוא במלכות דבינה, ויום שני בביסוד דבינה, וכן כולם, עד שתמצא שיום כפור הוא סוד כתר דבינה. ויום הכפורים אין בו לא אכילה ולא שתייה, כמו העולם הבא שאין בו לא אכילה ולא שתייה (כנודע מרבותינו ז"ל), ועולם הבא הוא סוד בינה.

ועוד אפשר לומר, והוא, כי אלול גימטריא ס"ז, שהוא גימטריא בינה, שהיא סוד עולם התשובה. שבחודש אלול צריך לשוב כל אחד מדרכו הרעה, עד שיבוא (נ"א, כדי שיבוא) יום הכפורים שהוא סוד בינה (נ"א, כתר דבינה) והיא מתוקנת בכח התשובה (נ"א, וכבר עשר ספירות דבינה מתוקנות, שהם כנגד עשרת ימי תשובה), כדי שיצא אחר כך לחירות מיצר הרע משם ולמעלה. כמו שהיו תוקעים ביום הכפורים בשנת היובל, כרי להוציא עבדים לחירות (שלכך נזכרה יציאת מצרים בתורה חמשים פעמים, כי יציאת מצרים היתה מצד הבינה שיש בה חמשים שערים), ועולמו של יובל הוא חמשים שנה. ולכך אנו תוקעים במוצאי יום הכפורים, זכר לתקיעת היובל, כי הבינה היא גם כן סוד יובל, וחמשים שנים של יובל הם כנגד חמשים שערי בינה, והבן.

פניני הלכה

המשך מהעמוד הקודם

אך יש להעיר כי מה שכתב בורה חטאים הנזכר לעיל שנהגים איסור שתיית יין ומשתה ושמחה בראש השנה, צ"ע כי מהרי"ץ בעץ חיים דף ע"ט ע"א העלה בפשיטות דברי השלחן ערוך דלעיל, שאוכלים ושותים 'ושמחים' בראש השנה. וכן בעל שתילי זיתים עבר על זה בשתיקה גמורה. אדרבה יש לדקדק מדהשמיט התם מלהעלות דברי המגן אברהם שהביא בשם מגיד מישרים שלא לאכול או בשר ולשתות יין יעו"ש, דלדין לא סבירא לן הכי. ובשר, ודאי נהגו בקהילותינו לאכול, ור"ל אפילו בשר בהמה, כבכל יום טוב, ועיין בשלחן ערוך המקוצר שם ריש סעיף ט, ובהלכות שמחת יום טוב סימן צ"ח סעיף ה'. וכך היה המנהג בעיית צנעא ובנותיה, שאוכלים פירות וקליות ושותים יין וכן יידשרוף לפני כל סעודה מסעודות ראש השנה, כמו בכל שבתות וימים טובים. והרא"ע הלוי בודאי לא דיבר אלא על מנהג מקומו שהוא עיר מחוית:

ומצינו שהאחרונים דנו ונחלקו בנדון דידן, אם שייכת מצות שמחה בראש השנה, כיעיין שאגת אריה סימן ק"ב, וביאור הגר"י פרלא על ספר המצוות לרס"ג עשה נ"ט דף רנ"ז ע"ד ד"ה אלא, ושדי חמד מערכת ראש השנה סימן ב' אות ג', וכף החיים סימן תקצ"ז ס"ק י"א, ופסקי תשובות שם הערה ח': ומה שכתב שם בפסקי תשובות שמשלשון הרמב"ם פרק ו' מיוס טוב הלכה י"ז משמע דליכא חיוב שמחה, צ"ע דאדרבה כתב שם ששבעת ימי הפסח ושמונת ימי החג עם שאר ימים טובים וכו' חייב אדם להיות בהם שמח וכו'. ומי הם שאר ימים טובים אם לא שבועות וראש השנה, וכמו שהזכיר שם בפרק א' הלכה א'. וואין להקשות ממה שכתב בפרק ג' מחנוכה הלכה ו' דראש השנה ויום הכפורים אין בהן הלל, לפי שהן ימי תשובה ויראה ופחד, לא ימי שמחה יתירה ע"כ. שהרי דקדק לומר לא ימי שמחה יתירה, אבל יש בהם שמחה. ואולי כיון שאין בהם שמחה יתירה, נמנעים מלשיר בראש השנה כדלעיל. ואולי דיוקו הוא מסוף ההלכה שם שכתב, כי אעפ"י שהשמחה האמורה כאן היא קרבן שלמים, מכללם קום יש בכללה לשמוח הוא ובניו יעו"ש, וכיון שבראש השנה אין את קרבן שלמים שהוא עיקר השמחה ממילא גם בשר ויין ליכא. וכן מתבאר בהריא בספר בני בנימין על הרמב"ם שם, דמשלשון זה סתירה לסוברים שגם בראש השנה איכא מצות שמחה יעו"ש:

ויש להעיר גסכין משלשון הרמב"ם בטר הכי בהלכה כ' כשאדם אוכל ושותה ושמח 'ברגל', לא ימשך ביין וכו' יעו"ש, משמע דסבירא ליה דדוקא בשלושה רגלים איכא מצות שמחה. וצ"ע. וולענ"ד מכח זה דליכא שלמים, אין לדחות לשון מפורש שאר ימים טובים. גם מה שדקדק מהלכה כ' כשאדם אוכל ושותה ושמח ברגל, הלא בהלכה י"ט כתב שאכילה ושתייה במועדות בכלל מצות עשה, וראש השנה בכלל מועדות. ואעפ"י שלא הזכיר כאן שמחה כמו בהלכה כ', ואם כן יתכן שאינו אלא מצד עונג הנזכר שם בהלכה ט"ז דשייך נמי בראש השנה כמתבאר שם. זה אינו, שהרי שתייה דנקט הכא, היינו שתיית יין כידוע, שהיא מצד שמחה. ומאי דנקט בהלכה כ' ברגל, ונקט נמי שמחה, היינו משום דקאמר שלא יאמר שכל מי שיוסף בזה ירבה במצות שמחה יעו"ש, ואורחא דמילתא נקט, דבראש השנה לא יבוא לומר כן, שהרי אינו יום שמחה יתירה וכדלעיל. ובפרק ח' מסוכה ולולב הלכה י"ב כתב, אעפ"י ש"כל המועדות" מצוה לשמוח בהן וכו' יעו"ש. ועיין ביצה דף טו: ודוק, ואותו פסוק המובא שם מנחמיה מיייר בראש השנה. וצ"ע בספר המצוות לרמב"ם עשה נ"ד, ובמניין המצוות הקצר שבתחילת חיבורו משנה תורה. ועם כל זה, נראה לענ"ד שהעיקר הוא לשון הרמב"ם שבתחילת הלכה י"ז. איתמר. ועיין מ"ש בס"ד בנפלאות מתורתך פרשת אמור על פסוק אלה מועדי י"י וגו' במועדס, ד"ה ולדבריהם וד"ה כלשכך הטעמים למאי דקיימא לן כדעת רוב הפוסקים שאין אומרים "מועדים" לשמחה וכו' בראש השנה, וכן דעת הרמב"ם:

על-כל-פנים הסכמת רוב הפוסקים ראשונים ואחרונים שגם ראש השנה יום שמחה הוא, וכמ"ש בשו"ת חתם סופר סימן קס"ח ד"ה והנה. וכן נקטו חכמי תימן השתילי זיתים ומהרי"ץ כדלעיל. ומבואר בכף החיים שציינו שאפילו יחיד סגולה נוהגים לאכול בשר ולשתות יין אז, ולא חשו לדברי המגיד מישרים שהעלה המגן אברהם. ועיין עוד מ"ש בס"ד בנפלאות מתורתך פרשת אמיר על פסוק ושמחתם לפני י"י אלהיכם ד"ה ברם, ופרשת בהר על פסוק וקראתם דרוך ד"ה ולבאורה, ופרשת ראה על פסוק והיית אך שמח ד"ה ומלבד [לגבי שמחה ביום הכפורים ובהושענא רבה], ובהפסרת יום טוב שני דראש השנה על פסוק קול ברמה נשמע ד"ה ואענה:

ומשתה שהזכיר הרא"ע הלוי, מאחר שכבר כתב שתיית יין, למה כפל לכתוב עוד משתה. אלא שמע מינה שהכוונה למה שקורין "געלה" שמתקבצים קרובים וידידים לאכול קליות ואגוזים ולשתות יחידו, שיש מקומות שקוראים למסיבה זו בשם משתה, וכמ"ש בס"ד בנפלאות מתורתך פרשת בחוקותי על פסוק ולא תגעל נפשי אתכם. ואכן המנהג להימנע מזה בראש השנה, שלא יבוא לידי קלות-ראש חלילה. וזאת הנהגים שכל אחד עם בני ביתו עושה געלה בכל שבת ויום טוב קודם הסעודה, עושים כך גם בראש השנה כדלעיל ד"ה אך:

לזש"ק
תומר ישראל בן יעקב
ואודליה בת מנשה

לעילוי נשמת
מרת חביבה בת רחמה
אוחנינה ע"ה תנצב"ה

לעילוי נשמת
מוהר"ר חיים בן שלמה עדני זצוק"ל
מרא דאתרא דאליכון, תנצב"ה

מהליכות אבותינו

חושבים על רצון ה', ולא על רצון עצמם

אחד מהדברים הנעלים אשר היה בקרב יהודי תימן, היא ההבנה וההערכה לקיום המצוות, גם כאשר הדבר גובל לכאורה בצערם של אחרים שאינם מחוייבים למצווה זו. שהרי מידי יום ביומו היה קם אדם הולך וסובב וצועק ברחובות הקריה לפנות בוקר לעורר הגברים ללימוד ולתפילה, ובפרט בימי הרחמים והסליחות שאף הילדים היו מסתובבים ותוקעים בשופרות ואין פוצה פה ומצפצף. ולהבדיל אף גויי המקום העריכו את היהודים על מעשיהם ולא היו אומרים דבר. ובאחד הישובים רצה גוי אחד למנוע תקיעת שופר ולא עלתה בידו, וכמו שמובא בספר 'יהודי צעדה והסביבה' (עמ' 86) ז"ל:

בעיר אלטלח גזר המנהיג המקומי על היהודים לבל יתקעו בשופר בימים נוראים. הצורך הליזה נימק את גזירתו, בכך שהתקיעה בשופר מפריעה למנוחת התושבים. לאחר התייעצות החליט ראש הקהילה להזמין את שר האזור ולתקוע לפניו בשופר כדי שיקבע אם יש הפרעה לשכנים כפי שטען הצורך או לא. השר קיבל את ההצעה והרב הזמין את התקוע לתקוע לפני השר. בתום התקיעה פסק השר, שאין שום הפרעה והיהודים רשאים לתקוע בשופר בכל עת שירצו, וכך היה, עכ"ל. ואשרי המשכילים בימינו אנו שאין אפשרות לעשות כדברים הנפלאים האלה, לכל הפחות יבקשו מחבריהם שיתקשרו אליהם או ינקשו בדלת ביתם, להעיר השחר.

וכתב בספר מעיל שמואל הלכות תשובה וזה לשונו, יום הכפורים הוא נקרא ראש השנה. וממנו עד ראש השנה הוא ימים היתירים על שנות הלבנה (כי שנת הלבנה היא שנה ימים, ושנת החמה שש"ה) ואלו הימים היתירים על שנות הלבנה, הם (נקראים) עשרת ימי תשובה, השבים ממש כל שנה ימים לשרשם בנינה שנקראת תשובה, עכ"ל.

ואפשר שזה רמוז בתיבת בינה, כי יו"ד של בינה היא כנגד עשרה ימים שבין ראש השנה ליום הכפורים. והבי"ת של בינה היא מתחלפת בא"ת ב"ש באות ש"ן, ש"ן עם שתי אותיות נ"ה של בינה הנשארים, הרי לך שנה, כנגד שנה ימים שבשנה. ועם יו"ד של בינה... (חסר).

כי יקרא קן צפור (דברים כב. ז)

כי יקרא קן צפור, אלו ישראל שגלו בצפור נודד מקנו. אפרוחים או בצים, אלו נשים וטף וקטנים. והאם, אלו כנסת ישראל. לא תקח האם על הבנים, בזמן שמרחפת בכנפיה והן נוגעות בקן מצות עשה, שנאמר שלח תשלח. שילחה וחזרה אפילו מאה פעמים חייב לשלח וגו'. מי שאמר על קן צפור יגיעו רחמך, ועל הטוב יזכר שמך, משתקין אותו, שאלו היתה רחמנות לא צוה הכתוב לשחטו, ועל טוב יזכר שמך שחייב כל אדם להודות על הרעה כמעין על הטובה.

כלאים פן תקדש המלאכה (דברים כב. ט)

כלאים פן תקדש המלאכה, סופי תיבות מנש"ה, לומר לך שלא רצה חזקיה לישא אשה מפני שראה ברוח הקדש דנפק מניה זרעא דלא מעליא, ונפק מניה מנשה ורב שקי, זריעת כלאים.

כי יקח איש אשה חדשה (דברים כד. ה)

וסמך ליה לא יחבול רחיים ורכב וגו', מה ענין זה לזה? ושמה י"ל, שהוא רמוז לאדם שמעכב את עצמו מלישא אשה, שגורם בזה שיחבול רחיים ורכב שהם כנוי לאיש ובת זוגו. והענין מאחר שאינו נושא אשה א"א לו שלא יבוא לידי הוצאת ש"ז לבטלה, בזה מוסר בניו ביד החיצונים. ובעת מיתתו כשבאים לקברו הם מתחברים עמו ואינו יכול להפרד מהם. וז"א נפש הוא חובל דהיינו נפש בניו ונפשו כאמור. גם בת זוגו העלובה גורם לה שתנשא לאחר שאינו בן זוגה ולא תמצא נחת רוח עמו כמש"ל שמה יקדמו אחר ברחמים נמצא שמחבל גם נפש בת זוגו כשתהיה לאיש אחר.

או ש"ל כי נפש הוא חובל. שגם אותן הנשמות שהיו ראויות לבוא על ידו לעוה"ז אם כבר הוא נשוי הוא מעכבם מלבווא, וז"ש רז"ל שמי שאינו נושא אשה הוא כביכול ממעט את הדמות. לפיכך ראוי ליהרר בזה ולהשליך על ה' יהבו כי הוא מושיב יחידים ביתה והבא ליטהר מסייעין אותו.

(אור תורה' למהר"פ הכהן זצ"ל)

בדרכיהם אתהלך...

משפט לגוים יוציא (ח"ב)

יצאו הרב עובדיה יעבץ ואחיו חבקוק, אל השופט וראו את בעלי הדין ממטירים עליהם דברים בפני השופט כאש וגופרית, ובין השאר טענו שהרב ואחיו גרמו שהחמור בעט בסיד והנה הוא עכשיו שוכב על ערש דווי ומתפתל מכאבים.

הרב שידע את חומרת הטענה, נמנע מלהשיב עליה, ודרש בתוקף שהחבול ישמע טענתו הוא ולא אחר. השופט קיבל את דרישתו, ושלח את הסופר שלו יחד עם הרב אל החבול כדי לשמוע טענתו אישית, ולענות על שאלות הרב באופן אישי, והכל יכתב ויחתם.

הגיעו סופר השופט והרב לביתו של החבול, והנה הוא שוכב על המטה מאין יכולת לעמוד על רגליו, וצורח מכאבים. הסופר מסר לו את החלטת השופט ודרש ממנו להשמיע טענתו.

החבול טען שהחמור של היהודי חבקוק בעט אותו וגרם לו חבלות בחזה ובגב. ביקש הרב מהסופר לרשום על הגניר פרטי כל הישיבה, וכן עשה. שאל הרב את הסייד החבול בשבועה, שיענה על שאלותיו אחת לאחת.

הרב שאל, האם אתה עצרת את החמור ודרשת שאחי חבקוק ירד מעליו ולא יעבור כשהוא רוכב לידך? הנפגע אישר את הדברים, ונימק, רציני שהוא יתנהג כבעל חסות "ד'מי", ולא יעבור מעל ידי בגסות רוח.

שוב שאל הרב את החבול, האם אתה החזקת בשרשרת של החמור והיתד בידך כדי למנוע המשך ההליכה? הגוי אישר זאת, ונימק, כי היהודי לא רצה לרדת מעל החמור.

שוב שאל הרב, האם אני הזהרתיך מהפגיעה של החמור משום שהוא רגיל לבעוט בזרים העומדים מולו? הגוי הודה וטען, כי לא חשב שהחמור באמת בועט.

הסופר רשם, ושניהם חתמו על הדו"ח. אחר זאת פנו חזרה אל השופט שהיה ממתין בלשכתו עד לקבלת תשובת החבול. הסופר מסר לו את הדו"ח החתום. השופט שאל, אתה מעיד כי אלו הם הדברים כפי שהם חתומים? הסופר ענה, כי אין ספק שכך היו הדברים.

השופט נתן הוראה לסופר לכתוב פס"ד, המוכיח את היהודים הנתבעים ואת החמור שלהם, וזאת מאחר שהודה החבול שהוא הוזהר ע"י הנתבעים לבל יתקרב אל החמור, ובכל זאת לא שעה לאזהרה והנה הוא האשם כלפי עצמו במה שקרה לו.

(יהודי צעדה והסביבה' עמ' 103)

לעילוי נשמת חיים בן יחיא נהרי ז"ל, אוריאל אהרן בן אליהו פרץ ז"ל, דוד בן סעיד בשארי ז"ל, יוסף בן יחיא נהרי ז"ל, ר' אברהם בן יצחק דאוד טביב זצ"ל, יפה בת יחיא נהרי ע"ה, תנצב"ה

תפארת בנים

שתהיו עמלים בתורה...
מפרקים ובונים סוגיות

פותחים את יום שישי הראשון
לתחילת שנה לקול ניגוני הגיטרה
ושירת ושמחת התלמידים

עשרות תלמידים צובאים, כבר בשעה 7:40 על שערי הת"ת, להספיק להגיע לשיעורו של מנהל הת"ת הרב אליהו נהרי הי"ו, בעבודת המידות וסיפורים מזקני תימן, טרם התפילה

חכמי תימן

הרב סעדיה בן יוסף זצ"ל
חי בגיבלה.
מארי יחיא אל'צ'אהרי זצ"ל
מזכירו בחיבורו 'ספר
המוסר' גאון הדור, בעל
תורה ומעשים טובים, בקי
ברמב"ם, מטיף ודרשן.

לרפואת
אפרת בת נתנאל
והודיה בת אוריאל
אהרן בתשכחע"י

לרפואת
חיים בן ציביה
ושושנה עשירה בת
חממה בתשכחע"י

התודה...

הברכה...

לידידנו האהוב, והוא משכמו
ומעלה, המסייע בחפץ לב
ובשמחה רבה, מידי פעם בפעם
ללא בקשה ופניה, ואינו מצפה
לשום טובה ואף לא לברכה,
ה"ה בנימין יזהב הי"ו
יהא רעוא שיאריך ה' ימיו בטוב
ושעותיו בענימים, ויזכה ויראה
ישועת ה' ללא גבול ומיצרים,
ויחוק רעייתו בבריאות אנתנה
ללא צער ומכאובים, וישמחם
בגנין ירושלים עם כל הצדיקים
וברים, ויראנו זרעם וזרע קדושים
תלמידי חכמים יראים ושלמים,
אנ"י.

הערות, הארות ותשובות לחידות
ניתן לשלוח לפקס: 03-9130009
או במייל:
Nahari@enativ.com

עשרת תפארת תמוגנם

לכל העמלים בפיתוח וקידום הת"ת
בפתיחת שנת הלימודים ברוב פאר והדר
ובפרט

לגבי ב' פרץ ובנותיה תחי'

על ניקיון וצחצוח המוסדות

והילד הנעים יוסף שיאחי הי"ו

יאריך ה' ימי כולם בטוב, ושנותיהם
בנעימים, ויזכו לכל מדה טובה ולשמחת
בית השאובה, אכ"י.

מנהל הת"ת

הצב"י אליהו נהרי יצ"ו

ממכתבי ההורים המשמחים
אלד"י ואנשי

הרינו להשרכת שיוסף הצדיק
המיוחד (כיתה ט') סיים לקרא
את כל פרשת המדבר
וכן פרשת פראת.

שלו יסף וקרא להנאתו!! מ"ה!

מלצ"ה.

מברכה

בן יעקב

יהא רעוא שיעלה מצלות

התורה והיראה אכ"י.

לזש"ק

יובל בן דוד

ורות בת זכריה

לזש"ק

שלום בן יעקב ומירב

טליה בת מנשה